

לא א ב ג ד מיי פ"א
מהל' גולה ואצירה
הלכה יד טו ועיין בז"מ
סמוך עשין עד תוס"ע ח"מ
פ"י רסו ספ"ק א'
ל ב ה מיי פ"ד מהל'
גגיבה הלכה י ועיין
שס ופ"א מהלכות גולה
ואצירה הלכה ח סמוך עשין
עד תוס"ע ח"מ פ"י שנה
ספ"ק א'
ל ג ו מיי פ"א מהלכות
גולה ואצירה ה' טו
סמוך עשין עד תוס"ע ח"מ
פ"י רסו ספ"ק א'
ל ד ז ה מיי פ"ד מהל'
גגיבה הל' ד (תוס"ע
ח"מ פ"י שנת);
ל ה ט מיי פ"א ה' טו
סמוך עשין עד
(תוס"ע ח"מ טס);

מוסף רש"י

לגינתו ולחורבתו מבין.
דבא"ל השנה ופטור
ב"מ לז. דלא בעינן
דעת בעלים. לומר לו
שומר פתקן שהחזיקה
לגיתך שמלכתיה אודעת
(שם). הכל צריכין דעת
בעלים. גנב גולן ודי'
שומרים שהשיבו לריכס
להדיעו, ואם לא הדיעו
ומתה או נגנבה חייבים
בביתוחן, דכיון דידע
שאצירה ולא ידע שהשנה,
לא מתה בה ולא משלמה
(שם). הטוען טענת גנב
באבדיה. מולא אצירה
שטוען נגנבה הימני לאלה
שמלכתיה (לקמן טז).

החזירה. לאצירה: למקום שיראנה.
מנגיבה ואצירה ושומר שכר חייב צפ'
שכיה איניש צביתיה אבל בצהרים
שיחזירו לרשות. של בעלים: מאי
מואל צביתו וקתני חייב: מודינא
לך בלאצירת בעלי חייב דחייב המואל
בנגיבה ואצירה ולא משום שכר
מזוה אלא משום דנגיבה ואצירה
דידהו פשיעותא היא: דכיון דנקטו
נגרי צרייתא. כיון שראה שמלומדות
הן לנאח צעי נטירותא יתירתא ואפי'
הוי שומר חנם חייב אבל שומר אצירה
דמטלטלי פטור מנגיבה ואצירה:
נגרי. פשיעות: השב. הטענה
מעלייתא משמע: לגינתו ולחורבתו
מנין. דסגי ליה למואל בהשבתו
לגינתו דבעלים: הכל צריכין דעת
בעלים. גונב וגולן או אחד מארבעה
שומרין שהחזירו צריך להודיעו
לבעלים ואם לא הודיעו חייב המחזיר
באחריותו: טענת גנב. לפטור עלמו
ע"י גנב שטוען נגנבה הימנו האצירה
שמלכתיה ונמלא שצידו הוא משלם
תשלומי כפל כגנב עלמו דדרשינן
בפרק מרובה (לקמן דף טז). ואם לא
ימלא הגנב^א אם לא ימלא כמו שאמר
אלא הוא עלמו גנבו וכתבי בתריה
(ושבגמ"ל סימן רסו פ"ק
ה' ומש"ל ועוד דקאמר
משמע דידע דמשמע
בז"מ היאך פשיטא ליה
כ"כ עיין בתוספתא פ"ב
דז"מ מולא בהמת מצוה
חייב כ"י לעולם כ"י ועמיה
כאן ד"ה לעולם כ"י) ומ"ש
רש"י ד"ה החזרה לאצירה
ל"ד דיי' דקא' אבהת):

תורה אור השלם
1. לא תראה את שור
אדחק או את שני נדחים
והתעלמת מהם השב
תשיבם לאדחקי.
דברים כב א

הגהות הב"ח
(א) גמ' דשכיח דעיל
ונסיק: (ב) תוס' ד"ה אלף
וכי פ"י שאינה
משתמרת אלף כרוח
מליה:

הגהות הגר"א

[א] גמ' ח"ל מודינא
כ"י. י"ב וניקטת הרמב"ם
(ח"ל) הלאו (נבע"ה)
כ"י ור"ל דמיימי ג"כ
ממקום שהחזיקה אבל
הלאו כבב כניקטת שלט
(ושבגמ"ל סימן רסו פ"ק
ה' ומש"ל ועוד דקאמר
משמע דידע דמשמע
בז"מ היאך פשיטא ליה
כ"כ עיין בתוספתא פ"ב
דז"מ מולא בהמת מצוה
חייב כ"י לעולם כ"י ועמיה
כאן ד"ה לעולם כ"י) ומ"ש
רש"י ד"ה החזרה לאצירה
ל"ד דיי' דקא' אבהת):

רבינו חננאל

החזירה למקום שיראנה
כול', ופירק רבה. תרתי
קתני והכי קתני החזירה
שהרית בעינדא דשכיח
בעל אבדה במתא דכי
נפק ועילי חזי לה אינו
חייב ליטפל בה, אבל
החזירה בצרהים בעינדא
דלא שכיח במתא ולא חזי
לה נגנבה או אבדה חייב.
ומותיב ליה טוב לעולם
הוא חייב עד שיחזירו
לרשותו, ופירקו בעלי
חיים מודינא לך דכיון
דנקטו להו נגריה ביוראי
בעו נטירותא יתירתא.
בבעלי חיים מודינא הואיל
ואנקטה נגריה ברייתא. פי'
לימדי אותה להלך ברגליה
חזק לדידי.

בעליה: שומר חנם פטור
השואל (ז"מ דף טז): שחיתים.
מזוי במלכתא בשדה: עד
לעולם לאו אפילו. הניחה

מזוה קעביד ולכל הוי כשומר שכר והא דצעי לאוקמא פלוגתייהו
בדרבה ורז יוסף והוי רבה כר"א שהוא שמומי ועוד קאמר לימלא
דרז יוסף תנאי היא ומסיק דרז יוסף ככולי עלמא ומשמע דרבה
ודאי תנאי היא ואינו יכול להעמיד אלא כר"א ולא כרזי עקיבא

החזירה למקום שיראנה אינו חייב למפל
בה נגנבה או אבדה חייב באחריותה מאי
נגנבה או אבדה לאו נגנבה מביתו ואבדה
מביתו לא ממקום שהחזירה והא קתני אינו
חייב ליטפל בה א"ל הכא במאי עסקינן
כגון שהחזירה בצרהים ותרתי קתני והכי קתני
החזירה שחרית למקום שיראנה (ה) ושכיח
דעיל ונפיק וחזי לה אינו חייב ליטפל בה
החזירה בצרהים למקום שיראנה דלא
שכיח דעיל ונפיק דלא חזי לה ונגנבה
או אבדה חייב באחריותה איתיביה ב"לעולם
הוא חייב עד שיחזירנה לרשותו מאי לעולם
לאו אפילו מביתו ש"מ כשומר שכר דמי
א"ל מודינא לך בבעלי חיים דכיון א דנקטי
להו נגריה ברייתא בעי נטירותא יתירתא
איתיביה רבה לרב יוסף והשב ה' אין לי אלא
בביתו לגינתו ולחורבתו מנין ת"ל תשיבם
מכל מקום מאי לגינתו ולחורבתו אילימא
לגינתו המשתמרת ולחורבתו המשתמרת
היינו ביתו אלא פשיטא לגינתו שאינה
משתמרת ולחורבתו שאינה משתמרת ש"מ
כשומר חנם דמי א"ל לעולם לגינתו
המשתמרת ולחורבתו המשתמרת ודקא
קשיא לך היינו ביתו הא קא משמע לן דלא
בעינן דעת בעלים כדרבי אלעזר דא"ר
אלעזר הכל צריכין דעת בעלים וחוץ
מהשבת אבידה שהרי ריבתה בו תורה
השבות הרבה א"ל אביי לרב יוסף ואת לא
תסברא דשומר אבידה כשומר חנם דמי
והא אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי
יוחנן והטוען טענת גנב באבידה משלם
תשלומי כפל ואי ס"ד שומר שכר הוי
אמאי משלם תשלומי כפל קרנא בעי שלומי
א"ל הכא במאי עסקינן כגון שטוען טענת
לסטים מזויין א"ל לרסטים מזויין גולן הוא
לא

דאי לרזי עקיבא ודאי חזי שומר
שכר אי אפשר לומר כן דעל כדן
לרבה אפי' לרזי עקיבא שומר חנם
הוי דבאלו מליאות (ז"מ דף כט. ושם)
לרבה לא הוי לרזי טרפון דמתייר
להשתמש אלא שומר שכר א"כ לר"ע
לא הוי אלא שומר חנם לכך נראה
דרבה לא יעמיד כלל פלוגתייהו
כשומר אצירה אלא יאמר לכולי
עלמא שומר חנם הוי ופלוגתייהו
דשמואל דר"ע אית ליה דשמואל אבד
קתא דמגלא אבד אלפא זוזי ור"א
אית ליה דשמואל ורז יוסף כי מוקי
פלוגתייהו דשמואל לא קאי רזי
אליעזר כוותיה שהוא פטור את המלוה
באצירה ח"ך מדמי המשכון ולכן מוקי
פלוגתייהו בשומר אצירה והו כ"ע
וקאמר לימלא דרז יוסף תנאי היא
דרבה ודאי לאו תנאי דמוקי פלוגתייהו
דשמואל ומסיק כולי עלמא אית
להו דרז יוסף כו' והא דמתן בשבועות
(ד' מג. ושם) סלק הלוימי עליו ושמים
היה שוה דמשמע שחייב לשלם המשכון
כשאבד מייירי שאבד בפשיעה לרבה
דאמר שומר חנם הוי:

א"ל במקום שהחזירה. ואפילו שומר חנם חייב דפושע הוא:

לעולם הוא חייב עד שיחזירנה
כו'. הוא סיפא דברייתא
לעיל בתוספתא דז"מ (פ"ב ע"ג)
ולהכי דייק מינה אפיר דחייב בנגיבה
ואצירה קאמר: **אמר** ר' יהודה
א"ל בכערי חיים דכיון דנקטי להו
נגרי ברייתא כו'. וכגון שנגנבה
באוחו עיניו שנגרי צרייתא גרמו לה
להגנב ולעיל לא אסיק אדעתיה האי
שינויא דהשנה מזי למימר דנגנבה
או שאצרה דלעיל מציתו קאמר אי
נמי הך סיפא אצירה דוקא קאי
שמיגרי צרייתא גרמו לה להאבד אבל
לענין גגיבה פטור שאין גורמין לה
ליגנב ומשום הכי צרישא דקמני
בהדיא נגנבה לא מזי לשנויי הכי:

אלא לגינתו שאינה משתמרת. פי' (א) אלא כרוח מלניה וש"מ כשומר חנם דמי דלכתה שמירתו: **קרנא** בעי רש"ומי. וכיון שחייב עלמו לשלומי צשויו אפילו נמלא שגנבו פטור מכפל: **בגולן** שטענו טענת לסטים מזויין. מינה אמאי מוקי לה בלסטים מזויין ודחיק למימר דגנב הוא לוקמיה כגון שטענו טענת גניבה צאונם שנגנבה ממנו צאונם גדול כגון ששמר כספים בצרייה צקרקה שאי אפשר לגנבם אלא בנחילות תחת הקרקע דהוי אונס כלסטים מזויין או אם צא עליו חולי של טירוף הדעת או שיה נפלה עליו צאונם או אונס אחר שאינו יכול לשמור ולרצה דפטור בפקדון הפועלים (ז"מ דף טז). על בעידנא דעיילי איניש או דגם בעידנא דיימי איניש משכחת כפל שטוען טענת גנב בעידנא דעיילי או בעידנא דיימי איניש ולהנהו אמוראי דפליגי עליה התם מ"מ משכחת כדפרישית ומינה איכא למימר דהכא לא חייש כיון דמשני שפיר בלסטים מזויין וס"ל דגנב הוא ובסמוך נמי אצרייתא דפריך לא אם אמרת הוה מזי למימר נמי וליטעמך דגולן הוא אכתי תקשי לך דמצינו שומר שכר משלם כפל צאונם אך צהוא ק"י דאין עליו תשובה קשה דבפרק השואל (ז"מ דף טז). מסיק עלה דקסבר האי תנא לסטים מזויין גולן הוא ומה בכך אכתי יש עליו תשובה דמה לשומר שכר שכן משלם כפל שטוען טענת גנב צאונם ואין לומר דכיון דנגיבה צאונם לא שכיח לא פירכא אבל לסטים מזויין שכיח טפי בדכמה מקומות פריך מחומרות דלא שכיח ועוד אע"ג דלא שכיח יכול לטעון כן ונראה לר"י דכיון שחייב הכתוב שומר שכר בנגיבה וסתם גגיבה קרוצה לאונס כדאמרינן בהשואל (שם) סברא הוא דכלל ענין שמהיה הגגיבה יתחייב מגזרת הכתוב אפילו צאונם גמור ואף על גב דבלסטים מזויין דהיינו שצויה דקרח פטר צו הכתוב אף על פי שאין אונסו גדול יותר ודוקאן ושי"ח מ"ס' ז"מ מג. ד"ה דאי שמואל: